No. 1352 Zaterdag 27 November 1909 26ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire. Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1— 7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD

REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223

ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 26 November.

Damaanleg.

Het *rapport* van den Heer J. HAVELAAR werd indertijd algemeen geprezen. Wij gelooven, dat 't zijn nut kan hebben, het thans nog eens te lezen. De Heer HAVELAAR is van oordeel: dat in zake damaanleg het meest aanbeveling verdient het bereids op Curaçao hier en daar gevolgde stelsel van kleine dammen, niet met de bedoeling om reservoirs te vormen, maar in hoofdzaak om het in de valleien stroomende water zooveel mogelijk op te houden, en daardoor het grondwaterpeil te verhoogen.

Daarbij behoort dan ook het zooveel mogelijk ophouden van het afstroomend water op de daartoe geschikte hellingen, zoowel ter vergrooting van de oppervlakte, waarover men het regenwater dwingt in den bodem te trekken, als om de nadeelige gevolgen van het te snel afstroomende water, waar de terreinsformatie daartoe aanleiding geeft, te voorkomen.

Een stelsel van zeer lage eenvoudig gestapelde steenen dammen op de hellingen kan in dit laatste al veel verbetering brengen, hetgeen dan gepaard kan gaan aan beplanting, zij het ook met waardelooze boomen of struiken, om het water zooveel mogelijk geleidelijk te verdeelen en het te beletten in geulen af te stroomen.

Dat het echter de voorkeur verdient om, als men toch kosten gaat besteden aan beplanting, daarvoor divi-divi te kiezen, voor zoover dit mogelijk zal blijken, zal wel geen betoog behoeven.

De tijden dat campêche- of braziliehout met vrucht was aan te planten zijn, jammer genoeg, voorbij.

Uit oude beschrijvingen blijkt dat de hellingen vroeger beter beplant waren. De beplantingen zijn veelal ter verkrijging van brandhout of houtskool omgehakt; ook in dat opzicht dus is, mits tegen verder vandalisme gewaakt worde, herbeplanting aan te bevelen, terwijl daarvan mede een invloed ten goede te wachten is tot tegengang van de sterke uitstraling van den door de zon geblakerden bodem en zoodoende de kans op regenneerslag vermeerderd wordt.

Gaandeweg kan dan ook naar meer waardevolle houtsoorten worden gestreefd. Mahonie komt hier en daar op Curaçao voor; wel lijden de boomen, wat hunne hoogte betreft, door den wind, doch de verkregen afmetingen zijn voor meubeldoeleinden nog zeer voldoende.

Bij het woonhuis van Santa Barbara werden op de kale heuvels, en ten volle blootgesteld aan den wind, jonge mahonieboomen aangetroffen, bewijzende dat zelfs onder die minder gunstige omstandigheden aanplant mogelijk is.

In de terreinplooien, die bij zware regens als de natuurlijke afvoerwegen dienst doen, zou mede op de bovenbedoelde wijze dienen te worden gehandeld, waarbij vooral de voorkeur te geven ware aan meerdere lage, dan aan enkele hooge dammen.

Het is vermoedelijk voldoende dergelijke dammen van gestapelden bergsteen te maken. Dit vereischt meer materiaal dan gemetselde dammen, maar zal in de meeste gevallen goedkooper uitkomen. Vrij spoedig zal het bed van dergelijke geulen bovendams volspoelen en zoodoende den dam spoedig voldoende ondoordringbaar maken, waarop trouwens voor dergelijke dammen, met het oog op hunne bestemming geen bijzondere prijs wordt gesteld.

Thans loopt door het gaandeweg grooter geworden verhang dezer waterwegen het daardoor afgevoerde water te spoedig af, zonder dat het omliggende terrein daarvan partij kan trekken.

Mits men in de valleien de zekerheid heeft, dat geen overstorting kan plaats hebben, kan men volstaan met aarden dammen, waarbij alleen metselwerk voor de af- en overlaten noodig is.

Brengt het terrein mede dat overstorting van de dammen de meest gewenschte oplossing is om het water op een lager terras over te brengen, dan is natuurlijk een gemetselde dam noodig.

Dat het verder in de meeste gevallen wenschelijk geacht moet worden door eene doelmatige bedelving meer water op het terrein te houden en zoodoende beter voor het grondwater te zorgen, werd boven reeds aangegeven.

Verdere voorschriften voor deze dammen hangen te veel af van de gesteldheid van het terrein om daaromtrent verder in details te treden; doch bovendien heeft men op Curaçao zelve genoeg voorbeelden daaromtrent, om, mits men slechts partij trekke van de leering, welke uit het bestaande is te halen, voldoende voorlichting daaromtrent te hebben.

Het schijnt echter dat op Curaçao in dit opzicht veel te weinig gedaan wordt en dat de meeste planters, met slechts enkele gunstige uitzonderingen, te veel hun eigen hoofd volgen, zonder van elkanders ondervinding partij te trekken.

Is dit de vrees voor concurrentie? Is het de vrees voor kritiek, waarmede men over het algemeen gauw genoeg is op het eiland? Zeker is dat het een minder gunstig verschijnsel is, waaraan misschien de nieuwe Landbouwvereeniging een einde kan maken, omdat deze leidt tot meerdere voeling tusschen de verschillende planters en belangstellenden en bij samenwerking voor de gemeenschappelijke belangen kan leiden tot meer onderlinge appreciatie en het partijtrekken van de door ieder op zijn terrein opgedane ondervinding.

Meer nog echter valt er te verwachten van deskundige leiding in den geest als door prof. Went voor Suriname en Curaçao wordt wenschelijk geacht.

Groote kostbare dammen, zooals boven voor enkele plantages werden genoemd, loonen zeker niet de kosten, wanneer daarvan niet meer partij wordt getrokken dan ten opzichte daarvan vermeld werd.

Als vergaarkommen hebben zij veelal door de betrekkelijk geringe diepte geen voldoende waarde en van het leiden van het aldus opgestuwde water naar elders om het daar beter te benutten werden geen voorbeelden aangetroffen.

De terreinsgesteldheid moge daartoe niet overal de gelegenheid geven en de bezwaren tegen te hooge arbeiderskosten mogen vooral bij den tegenwoordigen toestand daarbij zwaar wegen, de hoofdreden schijnt te zijn, dat op Curaçao dergelijke aanleg onbekend is.

Van eene voor het eiland uitgebreide vlakte, als b.v. op Fuyk voorkomt, zou echter onder de gunstige daar aanwezige terreinsomstandigheden zeker beter partij zijn te trekken, dan thans geschiedt.

Aanleg van grootere vergaarkommen met gebruikmaking van de terreinsgesteldheid komt steller dezes hier en daar niet onmogelijk voor.

Op Java weet de inlander zich op die wijze te behelpen, waar hem de gelegenheid voor de gewone wijze van bevloeiing zijner sawahs ontbreekt.

In de afdeeling Lamangan werd o. a. geconstateerd dat 12 dergelijke kunstmatige vijvers met eene oppervlakte van ± 616 H.A. voldoende waren voor de bevloeiing van ± 8623 H.A. of 0,071 H.A. vijver tegenover 1 H.A. beplanting, waarbij men te denken heeft aan de veel water vereischende rijstcultuur.

Van uit de vijvers wordt het water geleid naar de te bevloeien velden, terwijl het overtollige water gewoonlijk weder terecht komt in een tweede lager gelegen vergaarkom.

In Britsch-Indië heeft dit stelsel belangrijker afmetingen aangenomen.

In het presidentschap Madras zijn o.a. 53000 van dergelijke vrijvers met eene gezamenlijke damlengte van 48000 K.M. en waarvan de jaarlijksche opbrengst wordt geschat op 18 millioen gulden. Daaronder zijn vijvers van 9000 en 15000 H.A. oppervlakte.

Een dergelijke aldaar door het Gouvernement aangelegde vijver van 1640 H.A. oppervlakte en 18 M. waterdiepte wordt gerekend te bevloeien 8500 H.A.

De kosten waren echter zeer aanzienlijk en bedroegen ± f1700000.

Al zou men zich op Curaçao met heel wat bescheidener cijfers hebben te vergenoegen, kan toch wel worden gerekend, dat dit de krachten van particulieren, zoowel in financeelen als in technischen zin te boven zoude gaan en dergelijke werken van Gouvernementswege zouden moeten worden onderhanden genomen.

Van uit een dergelijk reservoir zoude dan door gegraven of pijpleidingen het water naar elders moeten worden gevoerd en voor op die wijze verkregen water zoude betaald moeten worden.

In het westelijk gedeelte van het eiland o. a. op den weg naar Savonet worden valleien aangetroffen, die daarvoor geschikt voorkomen.

Toch is steller dezes huiverig om tot den aanleg daarvan te adviseeren, zoowel om de onregelmatigheid van het terrein, waardoor kostbare bijwerken noodig worden om het water elders te benutten, als ook omdat met de boven aangegeven kleinere middelen reeds veel kan worden gedaan om den toestand te verbeteren en het voorloopig zeker doelmatig is meer zijne kracht te zoeken in wat voor het eiland als natuurlijke cultures in aanmerking komt, dan in kostbare werken, welke het eiland in staat zouden stellen meer en andere producten te teelen, dan waarvoor de natuur het met de gewone hulpmiddelen bestemde.

Alleen daar waar thans in den regentijd massa's regenwater onbenut afvloeien en waar men het niet door kleine middelen kan behouden, zou voor dit waterarme eiland de aanleg van dergelijke vergaarkommen aanbeveling verdienen."

Geldbeleggingen door Hollanders in Amerika.

Een eigenaardige stelling werd op financieel gebied door de Hollanders ingenomen tijdens den burgeroorlog. Toen de obligaties door de noordelijke staten uitgegeven, zoowel als die door de geconfedereerde aan de markt gebracht waren, met een zwaar disconto verkocht werden, kocht de slimme Hollander, die een geboren handelsman is, van beiden een gelijk aantal, daar hij vol vertrouwen gevoelde dat het crediet der overwinnende partij een voldoende winst zou opleveren om het verlies op de acties der andere partij weer goed te maken.

Ontzaglijke hoeveelheden van 6 percent's obligaties der Ver. Staten gingen tegen 36 percent naar Holland, waarbij men in aanmerking moet nemen dat de goudpremie in die dagen de overhand had, zoodat de „zich schuilhoudende" kooper later wel in staat kon zijn om zijn „confrater" als behangselpapier te gebruiken. De Amerikaansche consul in Amsterdam berichtte in 1870 dat „Amsterdam toen meer dan $ 300.000.000 aan obligaties der Ver. Staten bezat, of meer dan een derde van alle staatsobligaties die men veronderstelde dat in den vreemde waren", om te spreken met een recente officieele mededeeling van consul F. D. Hill.

In de reconstructie-periode wendden de Hollandsche geldbeleggers zich tot staats- en stedelijke obligaties der noordelijke Staten, aangetrokken door de verleidende voorwaarden die werden aangeboden, — 6 percent's obligaties konden namelijk dikwijls ver beneden pari gekocht worden.

In de laatste zestiger en de eerste zeventiger jaren werden transcontinenteele banen met kracht door de vlakten en bergen naar de Californische goudvelden gestuwd. Ook hier was het beroep op de Hollanders niet te vergeefs. Hij heeft zijn volle aandeel gehad in de „ups" en „downs" dezer systemen, doch dit moet tot zijn eer gezegd: nooit week hij terug wanneer een reorganisatie noodzakelijk werd, doch zonder protest betaalde hij zijne belasting.

Geen natie, zelfs de Amerikaansche niet, had ten allen tijde een zoo onwankelbaar vertrouwen in de bestemming van het Amerikaansche volk als de stoicijnsche Hollander. Het is dit verheven vertrouwen in Amerika en de Amerikanen, dat den Hollander aanspoort om de Amerikaansche panden te koopen, ook gedurende de donkerste dagen in de Wall Street, want hij twijfelt er niet aan of in het goede seizoen zal de zon weer schijnen over een land zoo onvergelijkelijk in bronnen, dat met energie en vlugheid voortgaat naar de financieele, zoowel als industrieële en landbouwkundige suprematie der geheele wereld. Doch de Hollander sluit ook zijn oogen niet voor de zwakheid der Amerikanen om in uitersten te vervallen. Daarom wanneer alles met groote vaart de Wall Street in- en uitgaat, verkoopt hij rustig met benijdenswaardige voordeelen.

In 't begin der tachtiger jaren, gedurende een der periodieke aanvallen der blauwen, toen de Michigan central acties voor omtreeks 50 verkocht werden, ging Holland maar door met koopen, totdat Mr. van der Bilt aan het Administratie-kantoor te Amsterdam vroeg, waarom het 't toezicht over deze lijn gekocht had. Het lakonieke antwoord werd overgekabeld: „We hebben niet noodig te controleeren, doch hoe meer we hebben, des te gelukkiger zullen wij zijn, daar we gelooven dat deze acties boven pari zullen verkocht worden." Voor de paniek van 1907 gingen ze weg voor tweemaal de volle waarde.

Bij 'n andere gelegenheid was de uitkomst verschillend.

De oude St. Paul en Pacific had kwade dagen gekregen, en niemand, zelfs de Hollander niet, wilde haar acties. James J. Hill bezocht Amsterdam, en terwijl hij daar was brandde een kantoor af, onder welks puinhoopen men een blok van deze acties vond, een feit dat bij den geslepen financier de verklaring uitlokte: „Het was te nat gespoten om te verbranden."

Deze uitdrukking van een zoo uitmuntende autoriteit bracht de uitgifte in volkomen discrediet, en Mr. Hill verzamelde ze steelsgewijze enkel en alleen uit achting voor Amerikaansch papier. Thans is deze lijn de reusachtige. „Great Northern" Ditmaal waren de Hollanders misleid.

De beleggers die in Holland wonen, hebben getrouw de leiding der Amsterdamsche bankiers, die invloedrijke betrekkingen te New-York hebben, gevolgd. De fondsen der Central Pacific en Southern Pacific zijn in groote hoeveelheid naar Holland verscheept door Teiscira de Mattos, de Hollandsche correspondenten van het internationale bankiershuis van Speyer en Co., waardoor het Hollandsche volk ook in de spoorwegen van Mexico geinteresseerd is. Een zoon van een vennoot der firma de Gebrs. Boissevain, A. A. Boissevan stichtte de firma van Adolf Boissevain en Co. te Amsterdam, en verwierf gedurende zijn veelvuldige reizen naar Amerika de medewerking zijner landgenooten voor de ontwikkeling van de Union Pacific en de Hill spoorwegen. Hunne plaatselijke correspondenten waren gedurende vele jaren Gebrs. Blake & Co., doch later vertegenwoordigden Boissevain en Co. te New-York de laatste firma.

Tegenwoordig gaan de Hollandsche beleggingen geheel Amerika door. Iedere actieve spoorweg- en industrieele actie is op de Amsterdamsche Beurs genoteerd, en er zijn maar weinig Hollandsche huizen die niet eenige „steeltjes" bezitten. Het meest staan tegenwoordig bij de kooplui in de gunst, Kansan City Southern, Rock Island, M. K. en T., Erie, Denver en Rio Grande en de Southern spoorweg, die allen in Amerika als laaggeprijsde acties genoteerd staan, doch die blijkbaar in de schatting van Holland veel verborgen waarde bezitten.

Onder de bij vookeur bezeten beleggings-fondsen zijn Illinois Central, Chicago Northwestern, Pennsylvania en New-York Central, en zij hebben sommige Great Northern, Union Pacific, Atchinon, Norfolk en Western, Baltimore en Ohio, Chesapeake en Ohio tegenhouden, overal waar men aan de bekoring om voordeel te trekken gedurende de buitengewone bullcampagne, weerstand bood. Over 't geheel hebben de Hollanders geld gemaakt in de Amerikaansche spoorweg-acties.

Het geoefende oog en logisch verstand van den Hollandschen belegger waren er gauw bij om de mogelijkheid te verwerkelijken van fondsen die de moderne combinaties van industrieele ondernemingen, zeer onjuist „trusts" genoemd, voorstelden. Een krachtdadig beheer, met een eerlijke geldhandel was alleen noodig, zooals men terecht redeneerde, om bevredigende resultaten op te leveren,— zóó kunstig had de Voorzienigheid haar schatten over dit bevoorrecht land uitgestort. Zóó werd het Hollandsche volk, onder anderen, aangetrokken door U. S. Steel, American car and Foundry, American Telephone and Telegraph, American Head and Leather, American Smelting and Refining, International Mercantile Marine, American Can. American Beet Sugar, en nog onlangs door Sears, Rocbuck en Co., en de United Cigarn manufacturers-fondsen welke twee laatste op 't oogenblik zeer actief zijn.

De Amerikaansche eenheid van handel is het lot van 100 aandeelen, doch de Hollanders, misschien om de gesteldheid van hun land, namen 10 aandeelen tot basis, evenals te Londen. Dit maakte de oprichting van Administratiekantoren noodzakelijk, die in karakter trust-compagniëen zijn, in zooverre zij in bewaring houden de oorspronkelijke Amerikaansche aandeelen, die tegen houders-certificaten verpand zijn in benamingen van 5 of 10 aandeelen, meest in coupon-vorm voor dividenden. Deze certificaten circuleeren door Nederland. Deze inrichting vergemakkelijkt de verzameling van dividenden en geeft sterkte aan de Hollandsche effectenhouders in tijden van geschil, daar hunne rechten door een invloedrijk lichaam vertegenwoordigd worden. Zoo is de methode van handel in staal voorgesteld voor de Parijsche Beurs reeds gedurende de laatste vijftig jaren in Holland in zwang geweest.

Verschillende Amerikaansche ondernemingen, van de waarde van den steun van Holland onderricht, hebben New-Yorksche bankieren uitgenoodigd om directeurs te benoemen om de specifieke belangen van hunne clienten te vertegenwoordigen. De deken van de vertegenwoordigers van Holland op de Amerikaansche directeurs-vergaderingen is Colonel H. Rieman Duval, die acht geeft op de invloeden van de Hollandsche belangen op de Commissien van de Atchi-

son, American Car and Foundry, American Beet Sugar, Seaboard Air Line enz. Een andere uit den ouden tijd is Herman Sielcken, terwijl de jongere generatie Andr. J. Miller en Dan. G. Boissevain insluit.

De effectenhandel is meer openbaar dan de beleggingen in obligaties, vandaar, ofschoon hier veel omtrent effecten gezegd is, ligt toch het groote belang van Holland's financieele betrekkingen met Amerika in obligaties. Terwijl Holland geschat wordt voor $ 200,000,000 aan Amerikaansche effecten te hebben, bezit het minstens voor $ 300,000,000 Amerikaansche obligaties. De in vergelijking hooge opbrengsten der Amerikaansche obligaties verbonden met het karakter der zekerheid van deze klas van obligaties, hebben ten allen tijde de Hollandsche beleggers sterk aangetrokken. De ondervinding heeft bewezen dat obligaties wettelijk beschouwd worden als een recht op eigendom, en de obligatie-houders zijn door verschillende reorganisaties beschermd, terwijl de effectenhouders gedwongen zijn hooge belastingen te betalen. De oudere generatie zal zich dankbaar en levendig herinneren, hoe Izaak Stern trouw hunne belangen beschermde bij de reorganisatie van Missouri, Kansas en Texas. Hij werd opgevolgd door Victor Morawetz die de reorganisatie-plannen vormde voor de Atchison, de Union Pacific en andere systemen waarbij het Hollandsche Volk geïnteresseerd was. Sinds Mr. Morawetz zijn geheele aandacht wijdde aan het grootste financieele probleem, dat waarvoor Amerika thans staat, een reconstructie van het munt-stelsel, is W. W. Miller, van Hornblower, Miller en Potter de wettelijke raadgever van de voornaamste Hollandsche beleggers, J. P. Morgan en Co., Kuhn, Loeb en Co., J. en W. Selignan en Lazard Frères, ofschoon niet in hoofdzaak bekend als vertegenwoordigers van Hollandsch kapitaal zijn niettemin verantwoordelijk geweest voor het verspreiden van millioenen amerikaansche fondsen in Nederland. De dagelijksche transacties door middel van den kabel, tusschen Amsterdam en „Nieuw Amsterdam" worden in hoofdzaak behandeld door Ladenburg, Thalmann en Co., Boissevain en Co., Probst. Wetzler en Co.; Sig. H. Rosenblatt; A. A. Housman en Co; F. J. Lisman en Co; Kissel, Kinnicutt en Co.; en C. Bunge, die een dagelijksche lijst uitgeeft van niet minder dan honderd Amerikaansche obligaties, die op de Amsterdamsche Beurs verhandeld zijn. De voornaamste Amerikaansche financiers hebben niet verzuimd om de goedgezindheid van het Hollandsche volk testreelen door persoonlijke associaties ermee, terwijl er aan de voornaamste financieele centra van Holland bezoeken gebracht zijn door James J. Hill, C. P. Huntington, Jay Gould, Stuyvesant Fish en anderen.

De uitgebreide handel in fondsen en de niet onaanzienlijk uit- en invoer tusschen de twee naties hebben natuurlijk een ijverige aanvraag voor vreemden ruil geschapen. Onder de private bankiershuizen die hiervan speciaal werk maken zijn Brown Bros en Co; Heidelbach, Ickelheimer en Co; Kidder, Peaboby en Co.; en Goldman, Sachs en Co., terwijl onder de financieele instellingen op dit voordeelig gebied in de laatste jaren zijn de National City Bank, de National Bank of Commerce, de Hanover National Bank en de Guaranty Trust Company.

Van Norden.

——o——

EEN AUTHENTIEK STUK.

Requisitoir van den Fiscaal in het proces van Ferrer.

Zooals men weet heeft de Spaansche Regeering een begin gemaakt met de openbaarmaking der processtukken.

De Maasbode, waaraan wij onderstaand stuk ontleenen, heeft dit hoogst belangrijk document het eerste geplaatst.

De auditeur begint met te zeggen, dat hij zonder persoonlijke verdienste zich bekleed ziet met het gezag der wet. Hij komt voor de rechtbank zonder eenig vooroordeel, gereed tot de studie van de werkelijkheid, hoe die ook zij, en zooals die te voorschijn treedt uit de gegevens van 't proces.

Noch het afschuwelijk visioen der jongste gebeurtenissen, noch de pressie uitgeoefend door de stem van 't volk, die ofschoon ze wel eens met den titel van „Vox Dei" wordt bestempeld, voorzeker in de meeste omstandigheden, wanneer ze aan haar instinct alleen wordt overgelaten, elke redelijke basis en steunpunt mist, behoeven gewicht in de schaal te leggen, noch bij hem, noch voorzeker bij iemand der leden waaruit de militaire rechtbank bestaat.

Het schrikwekkende schouwspel van den brand en de verwoesting, die in deze stad heerschten; de openbaring van den meest wreeden sectarischen geest, die den priester aan den voet van 't altaar vermoordde, of aan de religeuze in de eenzaamheid van het klooster de bloem der zuiverheid ontrukte, het infaamste verraad, dat de krachten van het leger vernietigt, hetwelk belast is met de verdediging der nationale eer en de kastijding der moordenaars van onze landgenooten op den Afrikaanschen bodem; dat alles kan verplichten tot energieke beteugeling tot het zuiveren van de straten met geweld tegen geweld, met zooveel strengheid als noodzakelijk is.

Doch, nu de revolutionaire beweging is bedwongen, die als ze niet uitsluitend het werk van eenige misdadigers was gewist, een brandmerk zou zijn op heel het volk en in het bijzonder op deze streek (Catalonie), nu de rust weer is hersteld en de rechtbanken belast zijn de verantwoordelijkheid te constateeren en de orde en het recht die geschonden waren te herstellen, nu kan hij alleen luisteren naar de stem van de serene majesteit der wet.

Zijn taak aanvaardend in het volle bewustzijn van zijn plicht, zal hij ernaarstreven te arbeiden met de juistheid en den eenvoud, die met het karakter van zijn taak overeenstemmen. Hierbij hebben we voor alles vast te stellen het juiste begrip van het woord aanvoerder. De aanvoerder is het opperhoofd, de overste, de leider, die het volk bij elkander zoekt, aandrijft en de anderen bestuurt, hij, die het woord voert, die het doel van den opstand aangeeft, en de doelmatige middelen zoekt, verschaft en door de verschillende personen laat uitvoeren.

Als dit het karakter is van den aanvoerder van 'n opstand, is het dan van toepassing op de medewerking, die Francisco Ferrer Guardia heeft verleend aan de feiten van Juli, volgens het bewijs geleverd in de stukken? Ongetwijfeld ja, en we gaan het bewijzen. In dezen zin werd er reeds een beschuldiging uitgebracht door de bekendmaking van den luitenant-kolonel van de burgerwacht, Don Leontio Ponter, die zooals blijkt uit blz. 26 verso (van het dosier van beschuldiging] Ferrer voorstelt als actief deelnemend aan de beweging van Masnóu en Premiá en als zeggende aan zijn partijgenooten, dat ze naar Barcelona zouden gaan om hunne broeders te verdedigen. Hierbij nam genoemde officier in aanmerking, dat de „Fraternidad Republicana" van Premiá het aanzien had van een generaal kwartier van brandstichters en oproerlingen. De dagbladschrijver don Manuel Jimenez Moya, een geheel onverdacht getuige, wijl hij om zijn opgewonden denkbeelden verbannen is naar Majorca, maakt deze beschuldiging meer concreet door op blz. 31 verso te zeggen, dat volgens zijn meening het oproer voortkwam uit de „Solidaridad Obrera", waar 'n geheime vergadering gehouden was en vanwaaruit afgezanten naar verschillende dorpen waren gestuurd. Als leiders wijst hij tevens aan: Ferrer en zijn medeleden van de „Liga Antimilitarista". Over dit punt spreekt op gelijke wijze het raadslid don Francisco Verdageur Callis, fol. 31. Hij beweert, dat volgens berichten, die hij niet kan bewijzen, maar die hij voor waar aanneemt, de gebeurtenissen begonnen zijn door het initiatief en de leiding van meer of min anarchistische elementen, in beweging gebracht en bestuurd door Ferrer Guardia en een jeugdig taalleeraar Fabré geheeten; deze beschuldiging wordt zwaarder gemaakt door Juan Alsina Estival, raadslid van Premiá, wijl hij in zijn eerste getuigenis, fol. 77, aangeeft het ernstige karakter dat de gebeurtenissen van die plaats aannamen, sinds Ferrer's aankomst in het dorp en zijn onderhoud met de alcalde. Wederom bevestigen deze beschuldiging de buren van denzelfden don Jaime Comas Alsina, die op blz. 61 verklaart dat sinds het oogenblik van het vertrek van Ferrer de geweldadigheden begonnen; vervolgens geeft don Valentin Alonzo, luitenant van de Carabineros, f. 162, te kennen, dat van het oogenblik af van de aankomst des beschuldigden de feiten een andere tint aannamen, dan ze te voren hadden; en don Alfonso Cisa Moragas en don Pablo Roig Cisa houden vol, f. 214 en 216 verso, dat sinds het onderhoud met Ferrer de houding der oproerlingen veranderde.

Het raadslid van Barcelona, don Emiliano Iglesias, heeft gewezen op een zelfde leiding (door Ferrer) van de „Solidaridad Obrera", ofschoon in minder duidelijke termen, wijl hij zegt dat deze vereeniging meer geld verteerde dan zij bezat; maar daarnaast staat het gewichtige getuigenis van Baldomero Bonnet, beschuldigde in het geding, dat gevolgd is op den brand van het klooster der Conceptionisten en tegen wien, naar het schijnt, ernstige beschuldigingen worden ingebracht. Deze zegt in het getuigenverhoor van gemeld proces, aangegeven op blz. 370 van het onderhavige, dat hij gelooft, dat de oorsprong van de gebeurtenis te vinden is in de „Solidaridad Obrera", en dat, wijl deze geen overvloed van geldmiddelen heeft, hij het algemeen geweten deelt, „dat de bekende anarchist Ferrer het deze lieden heeft vergemakkelijkt"; erbij voegende in de ratificatie, „dat hij zijn meening bevestigt, wijl hij niet begrijpt, dat eenige andere factor oorzaak had kunnen wezen van de gebeurtenis."

En dezelfde stroom (van beschuldigingen) tegen de „Solidaridad Obrera" (werkliedenvereeniging) en Ferrer haar directeur, houdt aan in de verklaring van den eersten luitenant van de burgerwacht don Modesto Lara, fol. 210, en in die van den eersten luitenant van artillerie don Alfredo Garcia Magalón, die in het verhaal van zijn ontmoeting en gesprek met den journalist Pirra van de „Progreso" zegt, fol. 480, dat deze hem op zijn beurt verklaarde (gelijk hij gehoord had], dat de gebeurtenissen van Juli een anarchistisch karakter droegen en hadden plaats gegrepen onder de leiding en voor rekening van Ferrer. En alsof dit nog niet voldoende was, Juan Puig Ventura (Llarch) zegt ons over dit punt, — om van andere niet te spreken die van groot belang zijn, en die wij verderop zullen nagaan — in zijn eerste twee verklaringen, fol. 24 en 26 verso, dat hij gelooft, dat Ferrer alles op touw heeft gezet, wijl de buitensporigheden, die bedreven zijn overeenkomen met de plannen van verwoesting van genoemden persoon en zijn partijgenooten, met de strijders van de „Solidaridad Obrera" bekend om hare anarchistische tendenzen.

Don Domingo Cassas Llibre, de alcalde die een onderhoud had met Ferrer, gelijk wij verder zullen zien, en die zelf onder beschuldiging staat wegens de dingen, die in dat dorp hebben plaats gehad, geeft in zijn verklaringen, fol. 138 en 305, te kennen, dat hij tot de overtuiging is gekomen, dat Francisco Ferrer Guardia het leidend element was van al de geweldadigheden gepleegd in deze streek; welke overtuiging gedeeld wordt door José Alvaréz Espinosa, adjunct-secretaris van den gemeenteraad van Premiá, die eveneens een onderhoud had met Ferrer, en die evenals de vorige onder beschuldiging staat wegens die ongeregeldheden, fol. 139 en 313. Hij beweert, dat Ferrer de wezenlijke aanstoker en ophitser was van de gebeurtenissen van Juli.

Zoodat wij reeds hebben in aanwijzing bestaande uit de verklaringen van 15 getuigen, die allen Ferrer als de leider der gebeurtenissen aanwijzen.

De politieagent, don Angel Fernandez Bermejo, belast met het nagaan van Ferrer, zegt in zijn verklaring, fol. 481, dat hij hem zag gaan naar de oproerige benden, die Woensdag 28 Juli hier ter plaatse om 6 uur 's avonds op het plein Antonio López stonden, dat een van de keeren dat de daar opgestelde cavalerie de groepen uit elkander joeg, Ferrer zich bevond in één daarvan en meeging bij het uit elkaar gaan, den kant op van de Puerta de la Paz, totdat hij zich bevond tegenover Atara Lanas, waar hij eveneens bleef staan praten bij een van de groepen en vervolgens verder ging over de Rambla (boulevard), waar men hem uit het gezicht verloor bij een door de politie uitgevoerde charge.

Hij zag hem weer terug op dezelfde ¡Rambla terwijl hij zich begaf naar het hotel Internacional, waarvan de concierge verklaarde, dat Ferrer er had gesoupeerd en gezegd had, dat hij niet wist, of hij zou komen slapen.

De getuige Francisco Doménech, barbier van Masnou, zegt dat hij Ferrer ontmoet heeft den 26sten in een café gelegen onder het hotel Internacional en dat hij (Ferrer) hem uitgenoodigd had en dat getuige dit had aangenomen. Dat zij vandaar naar de redactie van de „Progreso" waren gegaan om te zien, of, zooals hij (Ferrer) zich uitdrukte, de kameraden het eens waren; daarna ging hij naar het café Aribáu (ofschoon getuige in zijn tweede verklaring dit verbetert, zeggende dat het dáár niet was, maar in een ander café, op den hoek van de straat, die dezen naam draagt en die van de Universidad). Daar ontmoetten zij Caldeón, Fonte, Tubau, Sr. Litran en diens vrouw. Hij getuigt verder, dat Ferrer met deze laatste sprak, zonder dat hij kon begrijpen waarover. Vervolgens stelde Ferrer hem voor naar de Calle Nueva de San Francisca te gaan, naar de „Solidaridad", om te zien of daar iemand van de partijgenooten van Ferrer was. Getuige weigerde, terwijl Litran zich met de zaak belastte.

Ferrer en Domenech gingen terug naar de redactie van „El Progreso" en bij het uitgaan zeide eerstgenoemde hem, dat hij niet had gevonden wat hij zocht en verder, dat Iglesias en anderen een stuk niet hadden willen teekenen, dat hij bij zich had, om het aan het gouvernement aan te bieden, en waarin gevraagd werd de inscheping naar Melilla te staken, want in het tegenovergestelde geval zouden zij revolutie maken, doordat de onderteekenaars zich tot het volk zouden wenden. En dat Iglesias hem gezegd had, dat het beter was er mee uit te scheiden ofwel zijn krachten te berekenen voor het voorgenomen plan. Daarop waren zij van plan naar huis terug te gaan, maar in de Calle de la Princesa ontmoetten zij twee personen, de eene genaamd Moreno aan wien Ferrer zei, dat aan „El Progreso" vertegenwoordigers waren van de „Solidaridad", om te probeeren of zij zich konden verstaan met de radicalen, die tot dan toe geweigerd hadden. Hij droeg Moreno op te gaan zien, of zij zich verstaan hadden; waarop Moreno antwoordde, dat ze reeds afgesproken hadden, en er volgens Domenech's getuigenis bijvoegde: En wee dengene, die ontbreekt! Want we zullen met hem doen, wat ze in Rusland met de verraders gedaan hebben!"

Don Lorenzo Ardid getuigt, dat hij op Maandag 26 Juli koffie zat te gebruiken in het Casa del Pueblo waar Ferrer binnentrad, hem groette en zeide, dat hij hem alleen wilde spreken; en toen getuige antwoorde: Waanneer ge maar wilt, vroeg hem Ferrer: "Wat dunkt u van de gebeutenissen van dezen dag?" waarop getuige antwoordde: „Alles is nu uit, want wat tot nu toe gebeurde is een soort van protest, dat men niet verder kan doorvoeren." Toen vroeg Ferrer hem opnieuw: „Gelooft gij, dat dit niet verder doorgevoerd kan worden?" Toen getuige hier met kracht tegen opkwam, zweeg Ferrer stil, en daarop keerde Ardid hem den rug toe en ging naar een van zijn gezellen en zeide hem: „Zeg aan dien mijnheer (op Ferrer wijzende) dat hij er maar spoedig en stilletjes van doorga," waaraan hij geboor gaf. Genoemde heer voegde er bij, dat met hem aan tafel zat Litran, en dat Ferrer verdacht werd een der organisatoren der gebeurtenissen te zijn.

Deze verklaring hield de getuige met veel kracht vol, toen hij met Ferrer geconfronteerd werd, en deze, die ontkend had, dat hij naar het volkshuis was gegaan gaf ten laatste toe, dat hij inderdaad daar geweest was en dat hij Ardid den 26 gezien had.

De soldaten Claudio Sanchez en Miguel Calvo van regiment der dragonders van Santiago bevestigen de verklaring van den agent don Angel Fernandez naar aanleiding van het voorgevallene op het plein van Antonio Lopez, er bij voegende, dat zij met zekere verwondering tusschen de werklieden een persoon zagen met een blauw pak aan en een strooien hoed op, waarvan de voorste rand over het voorhoofd was omgeslagen en de achterste overeind stond en dat deze toen de groep uit elkaar ging, tegenover Claudio Sanchez kwam te staan en hem zeide, wijzende op een manifest dat op den muur was geplakt: „Kun je dat niet lezen?"

Beiden hebben driemaal onder de gevangenen Francisco Ferrer Guardia erkend als de persoon, dien zij bedoelden in hun verklaring.

Don Francisco de P. Colldeforns bevestigt, dat hij op Dinsdag 27, tusschen half acht en 8 uur 's avonds op de Ramblas tegenover het Liceo een groep zag aangevoerd door een sujet, dat hem toescheen Francisco Ferrer Guardia te zijn, dien hij kende van een fotografie, maar dat hij de overtuiging kreeg dat hij het was, doordat de anderen die op die plaats voorbijgingen het zeiden. Hun groep richtte zich naar de straat van het Hospitaal. De getuige herkende Ferrer driemalen bij de confrontatie der gevangenen.

Francisco Doménech zegt, dat hij den 28sten Ferrer gezien heeft in den barbierswinkel waar getuige werkzaam is, waar hij zich liet scheren en dat deze hem zeide, dat hij den president van het republikeinsche comité, genaamd Juan Puig Ventura (Llarch) zou gaan halen, om te zien of er iets gedaan werd; dat deze gekomen is en dat Ferrer hem voorstelde naar het raadhuis te gaan en de Republiek af te kondigen, wat de andere weigerde, zooals ook de overigen en dat er ten laatste in den namiddag talrijke groepen waren van menschen uit de nabijzijnde dorpen, die, zooals zij zeiden, stonden te wachten dat Ferrer zou komen, maar dat deze niet verscheen. Hij voegt er aan toe, dat Ferrer uit zijn huis verdwenen den 29sten en niet wederom gezien werd.

Hetgeen Doménech getuigde wordt bevestigd en uitgebreid door Ventura (Llarch]. Deze na bevestigd te hebben, dat hij geroepen was door Doménech vanwege Ferrer, zegt, dat hij met dezen naar een onbewoond huis is gegaan in de straat van Puerto Rico, alwaar Ferrer hem uiteenzette dat het noodzakelijk was in dat dorp de beweging van Barcelona te steunen. Dit heeft getuige geweigerd. Ferrer had toen aangehouden, zeggende, dat hij moest beginnen het volk er toe aan te zetten om kerken en kloosters te gaan verbranden.

Getuige had daarop geantwoord, dat hij niet begreep dat zóó de Republiek tot stand zou komen, waarop Ferrer wederom zeide, dat de Republiek hem weinig kon schelen, dat het zaak was revolutie te maken; verder stelde Ferrer aan getuige voor hem naar Premiá te vergezellen waar hij den alcalde, den heer Casas, wilde bezoeken; en daar vond getuige niets tegen.

Eenmaal daar deed Ferrer aan dien heer hetzelfde voorstel als aan hem. Op hun terugweg naar Masnóu ontmoetten zij een troep jongelieden, die van Barcelona kwamen en die verhaalden hetgeen aldaar plaats vond: Dit hoorende zeide Ferrer: „Het gaat goed, moed, alles moet verwoest worden".

Bij hun aankomst te Masnóu hield hij aan, zooals hij had aangehouden gedurende den geheelen weg, terwijl getuige maar bleef weigeren en hij gelooft, dat, zoo zij niet was bewerkt door Ferrer, de staking die op den 26sten begonnen was, nooit zulke treurige gevolgen zou gehad hebben.

Het onderhoud, waarop getuige zinspeelt, gehouden door Ferrer, vergezeld van eerstgenoemde, met den alcalde van Premiá in de „Fraternidad Republicana" van dat dorp wordt bevestigd door 5 getuigen, die daarbij tegenwoordig waren; het zijn: de alcalde, de adjunct-alcalde, de secretaris van Premiá, de getuige en Calvet de waard, die ze bediende.

En daarenboven door Lorenzo Arnáu en Jaime Calvo, die den „Llarch" en Ferrer vergezelden naar het lokaal waar het onderhoud plaats vond.

Andere getuigen eveneens van Premiá bevestigen het. Dat wil zeggen: totaal 19 getuigen.

De waard Calvet geeft eene nauwkeurige beschrijving. Hij zegt ten laatste: „Daarna voegde Ferrer er aan toe: Ik kom het zeggen; vervolgens zich wendende tot den alcalde: De Republiek is geproclameerd in Premiá; waarop de alcalde antwoordde: Mijnheer Ferrer, ik neem deze woorden niet aan. Daarop hernam weer de beschuldigde: Hoe, neemt gij dat niet aan, als de Republiek reeds geproclameerd is in Madrid, Barcelona en Valencia en in andere hoofdsteden?

Dezelfde herbergier Calvet vermeldt het feit, dat een ander individu, bijgenaamd „Cassola", dikwijls de bepaalde vertrekken van de „Fraternidad Republicana" in- en uitging gedurende de dagen van de omwenteling.

Deze Cassola, wiens ware naam is Solá, kreeg volgens de zekere verklaring van D. Juan Alsina onmiddellijk van Ferrer zijne instructies voor de revolutie.

Deze overtuiging werd gedeeld door verschillende andere getuigen.

Don Salvador Mullet zegt, dat volgens mededeelingen den 27 en den 28 Juli troepen oproerlingen te Masnóu het raadhuis aanvielen, en dat van de balcons een van de redenaars bij het toespreken van de menigte zeide, dat hij sprak in naam van Ferrer, die niet kon tegenwoordig zijn bij de onderneming, omdat de revolutie-plannen zijn tegenwoordigheid te Barcelona noodzakelijk maakten.

De kolonel en de kapitein don Ramon Puig, beiden van het regiment dragonders van Santiago, zeggen in hunne verklaringen, dat den 28 Juli, toen hij zich bevond in de loodsen van de trams [Straat van Boreel en Bonda de San Pablo] en eenige personen aanhield, voorzien van nieuwe revolvers-Smith, genoemde personen bekenden, dat een heer, dien zij niet kenden, maar die een blauw pak droeg en een strooien hoed ze hun gegeven had.

Ofschoon er omtrent 70 getuigen zijn gehoord, heeft niet een enkele eenige aanduiding gegeven om beschuldigde te ontlasten.

In de vier confrontaties met Ferrer en de getuigen Ardid, el Llarch, Casas, Libre en Alvarez Espinosa hebben deze, hetgeen zij hadden gezegd, volgehouden en de beweringen van Ferrer te niet gedaan.

Wat betreft het schriftelijk bewijs: in zijn eigenhandig in 't Fransch geschreven leven, gericht aan mr. Fournemont, doet Ferrer zich voor als een eeuwige agitator en oproerling, en in een ander leven, gepubliceerd door de „España Nueva" 16 Juli 1906, gaat hij er groot op, dat hij heeft deelgenomen aan al de oproerige be-

wegingen, die sinds 1885 in Spanje hebben plaats gegrepen.

In de laatste aangehaalde levensbeschrijving zegt hij: „ik begrijp geen leven zonder propaganda, waar ik mij ook bevind op straat, in huis, in de trams, in den trein, bij een ieder dien ik ontmoet, heb ik iets te propagandeeren."

Volgt de opsomming van andere compromitteerende stukken: zijn proclamatie, geschreven in 1892, reeds gepubliceerd; twee circulaires, gedrukt met een schrijfmachine, zonder datum en met geschreven verbeteringen; een program enz.

De vordering van den fiscaal.

Na de voorafgaande beschouwingen zegt de vertegenwoordiger van het openbaar ministerie:

„Derhalve de daad qualificeerende, als voltooid misdrijf van militaire rebellie, voorzien in de 3e en 4e alinea van artikel 237 van het militaire strafwetboek, bewezen zijnde, dat de dader van dat misdrijf, het karakter hebbende van aanvoerder onder de verzwarende omstandigheden van art. 173, is de beklaagde.

Concludeer ik in naam des Konings (dien God beware], eischende de voor Francisco Ferrer Guardia, volgens art. 238 numero 1 van het militair strafwetboek, de doodstraf en bovendien, in geval van gratie, de volstrekte altijddurende inhabiliteit, met de bepalingen overeenkomstig de wet van 17 Jan. 1901, en dat men hem tevens veroordeele tot schadevergoeding van alle schade en nadeel veroorzaakt door de branden, plunderingen, alsook van de vernieling van de spoorlijnen en telegraafdraden, die plaats hebben gehad gedurende de revolutie en dat de goederen van Ferrer Guardia, totdat men de nadeelige gevolgen zal hebben verrekend, bestemd blijven voor de uitdelging van deze burgerlijke verantwoordelijkheid.

Alles volgens de artikelen 173, 183, 219, 237 alinea 3 en 4, art. 242 numero 1 en art. 242 van het wetboek van militair strafrecht; art. 11. 13 18, 53 en 121 tot 126 van het gewone wetboek van strafrecht en de aangehaalde wet van 17 Jan 1901.

Overeenkomstig de militaire gebruiken, droeg de fiscaal zijn vordering staande voor en staande hoorden hem de rechtbank, het publiek en de beklaagde aan.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Mgr. van Baars.

Op raad der geneesheeren heeft Z. D. H. besloten zijn terugkeer naar Curaçao nog wat uit te stellen, en in Nederland te overwinteren.

Examen.

Met goed gevolg legden examen af: Maandag, 22 Nov. Voor de akte van bekwaamheid als onderwijzeres 4de klasse, de Eerw. Zusters M. MONIQUE, M. EULALIA, en M. AMARANTHA.

Voor de akte van bekwaamheid als onderwijzeres 3de klasse;
Woensdag 24 November:
De Dames: Z. MAAL, S. NEUMANN en A. J. JARMAN.
Donderdag, 25 November:
De Eerw. Zusters VINCENTIA en PHILOTEA [van St. Martin].
In de Gymnastiek:
Vrijdag, 26 November:
De Heer C. WIJTENBURG.

Aan allen onze oprechte gelukwenschen.

De Reunion San Hosé

heeft zich mogen verheugen over zeer groote belangstelling bij 't Publiek.

De feestvergadering, uitgeschreven voor genoodigden op Maandagavond ll., werd bijgewoond door den Hoog Edelgestr. Heer Gouverneur der Kolonie, de Geestelijkheid en een groot getal Dames en Heeren.

Opnieuw hebben wij den vindingrijken geest van den Zeereerw. Directeur der Vereeniging, Pater fr. ST. V. D. PAVERT, bewonderd, en voelen wij ons gedwongen de groote volgzaamheid zijner Gezellen te prijzen.

Het was een grootsche opvatting de stichting, ontwikkeling en het optreden van het Pausdom weer te willen geven in 18 tafereelen enkel van levende beelden. De moeilijkheden aan de uitvoering van dit plan verbonden waren zeer groot, maar werden als niet geteld.

Wat een inspannende voorbereiding moet het groepeeren der beelden in hun eigen kleedij en omgeving gekost hebben, maar vooral, welk een krachtige leiding werd bij de opvoering vereischt, te meer daar bij dat telkens veranderen van tooneel en het herhaaldelijk verwisselen van costumes en het opnieuw opstellen der beeldengroepen de uiterste nauwgezetheid zich aan de meest mogelijke vlugheid paren moest.

De noodzakelijke pauzen tusschen de verschillende tableaux werden aangevuld door muziek en zang, terwijl aan iedere voorstelling een korte verklaring voorafging. Voor de Apoteose werd de Bisschopscantate van den Heer J. DE POOL uitgevoerd.

Aan allen die hebben medegewerkt brengen wij een oprecht woord van lof. Deze voorstelling was weer eens iets nieuws en geheel buitengewoon.

Wij begrijpen dat de St. Jozefsgezellenvereeniging groote onkosten heeft moeten maken voor deze voorstelling.

Moge de Directeur de noodzakelijke medewerking en steun van het Publiek ruimschoots ondervinden. Naar wij vernemen werd de tweede uitvoering Dinsdag ll. zeer druk bezocht, en zal morgen de laatste voorstelling plaats hebben.

Postspaarbank.

Gedurende de maand October werd ingelegd:

Curaçao :	
Willemstad	f 3.505,—
2e district	46—
3e „	50—
4e „	13—
5e „	262,75
Bonaire :	
Kralendijk	782,50
Rincon	2—
Aruba :	
Oranjestad	1.053,02
3e district	5—
Philipsburg, St. Mart. NG.	516,25
Oranjestad, St. Eust.	105,50
Bottom, Saba	26,50
Windwardside „	——
Totaal:	f 6.349, 52
Teruggevraagd:	f 7.630,47½

Regenval

gedurende October.

	mM.
Fort Amsterdam	152.7
Plantage Knip	79.7
„ Klein Sta. Martha	111.
„ Siberie	161.6
„ Cas Chikitoe	90.8
„ Gr. St. Joris	35
„ Fuik	81.4
Hoffi abao	141.
Sta. Rosa	104.6
Beekenburg	119.9
„ Noordkant	88

De Muziektent

op het plein van Pietermaai is gisteren afgebroken, iets wat den omwonenden genoegen zal doen en rechtmatige voldoening zal verschaffen aan onzen Collega *El Progreso*, die steeds voor de afbraak van deze vervallen kiosk geijverd heeft.

De regen

van verleden week heeft zeer veel schade gedaan aan de buitenwegen. Van Savonet tot Westpunt is de weg op verschillende plaatsen geheel vernield.

Naar men ons bericht, heeft het Gouvernement een flink bedrag beschikbaar gesteld om de wegen te herstellen.

Wij zijn nu ook in staat een volledige opgave te doen van de doorgebroken dammen. In onze vorige opgave kwam hier en daar een kleine onnauwkeurigheid voor. Gebroken zijn op:

Savonet	3	dam.
Wacao	3	„
Barber	4	„
St. Patric (Barber)	1	„
Ascencion	2	„
Flip	3	„
Savana Manzanilla	3	„
Savana Mantancia	1	„
Sta. Martha Chikitoe	1	„
Sta. Cruz	3	„
In 't geheel	24	dam

Stadsreiniging.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiskalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd:

120 ratten en
392 muizen.

Tot nu toe werden reeds

13244 ratten en
79065 muizen aangebracht en verdelgd.

De Havencommissie

is op het oogenblik bezig in het Schottegat boringen en peilingen te doen nabij het kruithuisje. De leden der Commissie vertrekken 3 Dec. a. s. met de Italiaansche boot.

Wij wenschen den Heeren een voorspoedige reis en hopen HEd. weldra weer hier te zien tot uitvoering van het thans op gemaakt plan, opdat Curaçao een echt moderne haven rijk worde.

P. de Joncheere.

— Bij K. B. is, met ingang van 15 November, benoemd: tot inspecteur der registratie en domeinen van de tweede kl. in de 30e divisie te Leeuwarden, P. De Joncheeer, thans inspecteur der registratie en domeinen van de tweede klasse voor den ambulanten dienst.

H. M. de Koningin.

In de *Boletin Comercial* van gisteren komen de volgende telegrammen voor:

Amsterdam 22 — Men zegt dat H. M. Koningin Wilhelmina in blijde verwachting verkeert.

Amsterdam 23. — Het bericht wordt bevestigd dat Koningin Wilhelmina opnieuw in blijde verwachting verkeert. H. M. hoopt ditmaal het leven te zullen schenken aan een troonopvolger. welke hoop ook door het Nederlandsche volk gekoesterd wordt. De tegenwoordige erfgename van de troon is Prinses Juliana, die den 30n. April ll. geboren werd.

Kamer van Koophandel.

Bij de gisteren gehouden verkiezing van drie leden van de Kamer van Koophandel en Nijverheid werden 32 stemmen uitgebracht, waarvan één van onwaarde. Van de 31 geldige stemmen verkregen de Heeren MY C. HENRIQUEZ 23, H. J. COHEN HENRIQUEZ 21, G. A. WINKEL 17, Mr. J. B. GORSIRA 14, R. S. DE LANNOY 7, J. SUTHERLAND 7, A. B. W. LIEDER 2, C. S. GORSIRA J. P. Ez. 1 en C. N. WINKEL 1. GEKOZEN zijn dus de Heeren MY. C. HENRIQUEZ, H. J. COHEN HENRIQUEZ [aftr.] en G. A. WINKEL.

Exequatur.

Bij kon. besl. van 20 October is de heer HERMAN LEYBA erkend en toegelaten als consul van Venezuela op Curaçao.

Bureau voor Handelsinlichtingen.

Door het Koloniaal Museum zijn in het Bureau voor Handelsinlichtingen (aan de Oudenbrugsteeg bij de Beurs) te Amsterdam, gedurende het vierde kwartaal van het jaar 1909 ter bezichtiging gesteld de navolgende 12 artikelen, zijnde het 26ste twaalftal sedert het begin dezer kwartaal-tentoonstellingen:

1. Koloniale suikers; 20 soorten van verschillende landen. Met analyses. Inzending van H. C. Prinsen Geerlings, directeur der filiale in Nederland van het proefstation voor de Java suiker-industrie.

2. Gedroogde theebladeren. Afval product der theecultuur op Java; proefgewijze ingevoerd voor coffeine bereiding.

3. Veen van Midden-Sumatra, beschreven door dr, S. H. Koorders. Met de daarop betrekking hebbende publicaties. Geschenk van het Geologisch Museum te Leiden.

4. Soenteizaden (van Palaquium oleosum), voor vetbereiding. afkomstig van de landbouw–tentoonstelling te Medan (O.-Sumatra) in 1908.

5. Sisal-vezel uit Curaçao [van Agave mexina, var. sisalana]. Geschenk van het Gouvernement van Curaçao.

Op dit nummer, de eerste Curaçao–sisalhennep, zij in 't bijzonder de aandacht gevestigd. Aan Nederlandsche industrieellen wordt door het Koloniaal Museum gaarne kosteloos en franco een flink monster van deze vezelstof, ook ter ev. bewerking in touwslagerijen enz., toegezonden ter beoordeeling van qualiteit en waarde.

6. Sumaruba-bast van Suriname. Ingezonden door W. A. baron van Asbeck, houtvester te Paramaribo. Monsters zijn op aanvrage aan het Museum kosteloos verkijgbaar.

7. Chicle of Chew gum. Verkregen uit het melksap van den zapoteboom. Belangrijk Mexicaansch uitvoer-artikel. (Zie „Handelsberichten" van 12 Augustus 1909). Uit Mexico ontvangen door tusschenkomst van de Afd. Handel van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel te s'-Gravenhage.

8. Sumac-blad (van Rhus Coraria). sooistof, in twee verschillende quaiteiten (goed en slecht) met analyles.

9. Dika-zaad en Dika-boter (van Irvinga gabonensis). Nieuw vetmateriaal. Met analyse. Geschenk van den Jardin Colonial te Nogent sur Maine bij Parijs.

10. Levantsche zeepwortel. Hier te lande aangevoerd ten gebruike in wasscherijen, evenals z. g. Panama-hout of zeepbast (Quillaya).

11. Walvischbaard. Grondstof voor balein. Afkomstig van de traankokerij te Green-harbour op Spitsbergen.

12. Verschillende kleur-codes, ter juiste aanwijzing van kleuren en tinten, voor industrieel en laboratoriumgebruik. Met de beschrijvingen.

Het spreekuur van den directeur van het Koloniaal Museum in het Bureau voor Handelsinlichtingen (Damrak, hoek Oudenburgsteeg, Amsterdam) is iederen Woensdag van 11½ u. v. m. tot 1 u. n. m. Alle inlichtingen, voor zoover zij geen analyses in het laboratorium behoeven, worden kosteloos verstrekt. Het spreekuur te Haarlem is op iederen werkdag 9—10½ u. v. m.

De Paus en de Pers.

De H. Vader heeft onlangs over de pers sprekende, gezegd: „O" de pers, men begrijpt nog niet haar groote belangrijkheid! noch de geloovigen, noch de geestelijken houden zich daarmede bezig zooals het behoort. De ouderen van dagen zeggen soms, dat het een nieuwe zaak is en dat men vroeger wel de zielen wist te redden zonder behulp van de dagbladen. 't Is wel gemakkelijk gezegd: „Vroeger, vroeger!" Maar men geeft er geen acht op, dat vroeger het vergif van de slechte pers niet overal verspreid werd, en dat dientengevolgde het tegengif van goede dagbladen niet zoo noodzakelijk was.

We hebben met dat vroeger niets meer te maken. We leven in het tegenwoordige. En nu is het een feit van heden, dat het christen volk bedrogen en vergiftigd wordt en verloren gaat door de slechte dagbladen. Tevergeefs bouwt gij kerken, houdt gij missiën en sticht gij scholen; al uw goede werken, al uw pogingen zullen vergeefsch zijn, als gij niet tegelijkertijd bij de hand hebt het defensieve en offensieve leger van de loyale, rechtzinnige, katholieke pers."

Nieuwe Portretten van ons Prinsesje.

Dezer dagen werd de firma Guy de Coral, hof-photograaf, door H. M. de Koningin op Het Loo ontboden tot het vervaardigen van een portret van Prinses Juliana. H. M. verklaarde met twee der gedane opnamen in het bijzonder Hare hooge ingenomenheid, en machtigde den photograaf hiervan een officieele uitgaaf te vervaardigen, welke tegen St. Nicolaas zal verschijnen.

Wij werden reeds nu in de gelegengeid gesteld de photo's te bewonderen... en kunnen verzekeren, dat ze voor het Nederlandsche volk een alleraardigste en zeer welkome St. Nicolaas-surprise zullen zijn.

Op het eerste portret heeft de van geluk stralende moeder Haar kindje op den arm. Vroolijk zien de heldere, lichte kijkertjes de wereld in, de vuistjes gebald, de kleine heeft in het eenvoudige witte jurkje niets prinselijks, maar is wat iedere vrouw „een wolk van een kind" zal noemen, blozend van gezondheid.

Op het andere portret ligt het Prinsesje heel huiselijk voorover op een tafel.

De photo'e zullen in diverse grootten in moderne ovaal en rond formaat verschijnen, terwijl de prijzen zullen varieeren van f 0.30 tot f 2.50 per stuk, zoodat een ieder zich photo's kan aanschaffen.

Het Vaderland.

Een merkwaardige Hulde.

De paters Jezuïeten bezitten in Millwaukee (Ver. Staten) een inrichting voor hooger onderwijs, waaraan sinds een jaar medische en juridische faculteiten verbonden zijn en welke derhalve „Maquette University" heet. Bij zijn reis door het Westen heeft president Taft, ingevolge een hem gedane uitnoodiging, een bezoek aan deze hoogeschool gebracht.

Omtrent dit bezoek worden eenige merkwaardige bizonderheden gemeld, waarbij vooral treft een rede, door het staatshoofd te dier gelegenheid gehouden. Hartelijk door

hoogleeraren en leerlingen begroet, antwoordde de president op de begroetingsrede van den rector als volgt:

„Het is mij recht aangenaam in de Marquette University te zijn en ik heb in 't algemeen het gevoel, mij in een goede omgeving te bevinden, wanneer ik een inrichting voor onderwijs van de Jezuïeten bezoek.

„Toen ik op de Philippijnen was, kwam ik met vele Jezuïeten in aanraking en had ik een uitmuntende gelegenheid om hun arbeid gade te slaan. Ik bezocht dikwijls hun hoofdcollege op de eilanden en met genoegen bestudeerde ik opmerkzaam de werkzaamheid der Orde voor de ontwikkeling der Philippino's. Wat mij daarbij bizondere vreugde verschafte was, dat de leden uwer Orde aan de inboorlingen Engelsch leerden, en ik verzeker u dat uw arbeid op de Philippijnen en uwe bemoeiingen, om het volk tot hooger peil te breugen, voor de Regeering een daadwerkelijke hulp was. Ik wensch u, mijnheer de rector, nog te feliciteeren met den naam uwer universiteit. Ik heb dikwijls het mooie standbeeld van P. Marquette S. J. te Washington, dat geschenk van het goede volk van Wisconsin, gezien en bewonderd en ik koester veel hoogachting voor de nagedachtenis van den ontdekker (P. Marquette ontdekte het bovengedeelte van dr Missisipi. — Red. *A*)

En gelijk P. Marquette een gids voor de menschen was, zoo moge Marquette University opbloeien en op haar beurt leiding geven aan de menschen in onzen tijd.

Nederland.

De lintjesquaestie in de Tweede Kamer.

In alle afdeelingen werden gedachtenwisselingen gevoerd ter zake van de in 1905 aan den heer R. Lehmann verleende decoratie en hetgeen omtrent deze zaak bekend werd. Vele leden waren van oordeel, dat het voorgevallene van dien aard is, dat de Kamer zich aan eene bespreking daarvan niet mag onttrekken. Terwijl tot dusver ons land zich onderscheidde door de zuiverheid zijner politieke zeden en nimmer gebleken is van het geven van ridderorden in verband met politieke verkiezingen, hadden deze leden den indruk gekregen, dat door de wijze, waarop ten deze door den toenmaligen minster van Binnenlandsche Zaken gehandeld is, de goede naam der regeering niet zonder reden in binnen- en buitenland in opspraak is gebracht. Men achtte eene bespreking te meer noodig, omdat het hier betreft handelingen van den leider eener invloedrijke partij, die er hare eer in stelt op te komen voor hooge beginselen van moraliteit. Hier scheen te blijken, dat het vooropstellen van Christelijke leuzen geen waarborg geeft voor het hoog houden van het gezag. Naar men meende, moeten de politieke medestanders van der Kuyper in de verantwoordelijkheid voor zijne houding deelen, zoolang zij die houdlng verdedigen.

Ten einde zich te vrijwaren voor de beschuldiging, dat zij zich ten deze zouden schuldig maken aan lasterlijke aantijgingen, uitgevonden om een politieken tegenstander te treffen, stelden deze leden er prijs op aan te toonen, dat de grieven, welke zij tegen de houding van den oud-minister hadden, berusten op de door hem zelven in „De Standaard" van 29 Juni j.l. afgelegde verklaringen.

In de eerste plaats blijkt uit die verklaringen, dat hij, terwijl hij minister was, herhaaldelijk, ook van den heer R. Lehmann, gelden aannam voor de kas zijner partij. Tot dusverre was het, voor zoover men wist, regel, dat een minister zich onthoudt van elke bemoeiïng met politieke verkiezingen. Afwijking van dien regel is, naar men meende, met goede politieke zeden niet vereenigbaar. In de tweede plaats erkent de oud-minister, dat hij omtrent het verleenen der ridderorde correspondentie voerde met iemand, die, in echt Engelschen stijl bij de verkiezingen als agente zonder-aanstelling optrad. Indien de aan dezelfde persoon gerichte brief, gepubliceerd in „Het Volk" van 1 Juli j.l. inderdaad van den genoemde afkomstig is, waaromtrent deze zich in zijne verklaringen van 28 Juni natuurlijk niet kon uitlaten, dan blijkt, dat hij haar ook geschreven heeft over eene aangelegenheid, de Utrechtsche universiteit rakende. Men oordeelde, dat het voeren van correspondentie met bedoelden persoon over staatszaken niet strookt met goede beginselen van regeeringsbeleid. Evenmin achtte men het behoorlijk, dat de weg aangewezen werd, waarop aanspraak op eene decoratie kan worden verkregen. omdat daardoor de schijn is gewekt, dat het geven van decoraties door politieke consideraties wordt beheerscht. In de derde plaats verklaart de heer Kuyper, dat door hem in verband met de decoratie niets is ontvangen, noch voor hem zelf, noch met een herstemming voor eene verkiezingsactie en dat er geenerlei verband bestond tusschen het verleenen der decoratie en de verstrekking van gelden ten behoeve der partijkas.

De verzekering, dat hij niets voor zichzelf aannaam, achtte men overbodig, maar van de juistheid der verklaring, dat er geenerlei verband bestond tusschen de decoratie en de verstrekking van gelden ten behoeve der partijkas, was men niet overtuigd. De geloofwaardigheid dezer verklaring wordt, naar men meende, niet verstrekt door de omstandigheden, dat dr. Kuyper het noodig vond herhaaldelijk aan juffrouw Westmeyer te verklaren, dat zoodanig verband was uitgesloten. Hij zegt in Juli 1903 vernomen te hebben, dat de consulgeneraal van Griekenland zich in nationalen zin verdienstelijk maakte door aan de Nederlandsche krijgsgevangen uit den Boerenoorlog, die op een der Bermuda-eilanden waren geïnterneerd, de middelen te verschaffen om naar Nederland terug te keeren, alsmede door aan de Nederlandsche kolonie op Ceylon gelden te verschaffen voor den wederopbouw eener ingestorte kerk. Men meende, dat, indien deze feiten aanleiding gaven tot het verleenen van eene decoratie aan den consul-generaal van Griekenland, de voordracht niet van den minister van Binnenlandsche, maar van zijn ambtgenoot voor Buitenlandsche Zaken had behooren uit te gaan. Verder merkte men op, dat blijkens de memorie van antwoord betreffende hoofdstuk III der Staatsbegrooting voor 1903, reeds op 24 Sept. 1902 geene krijgsgevangenen op de Bermuda-eilanden en in Britsch-Indië meer aanwezig waren en blijkens een bericht in het Handelsblad van 29 Oct. 1902, reeds toen aan den minister van Binnenlandsche Zaken het geheele bedrag was ter hand gesteld, dat nog noodig was voor de restauratie van de oude Nederlandsche kerk te Colombo op Ceylon. Het scheen dus niet aannemelijk, dat de oud minister de beide door hem bedoelde feiten eerst in Juli 1903 zou hebben vernomen.

Sommige leden waren van oordeel, dat de hierboven aangestipte feiten, in onderling verband beschouwd, voldoende vermoedens opleveren om daaruit bewijs te putten, dat het ontkende verband wel degelijk bestond. Anderen gingen niet zoover, maar achten toch verschaffing van meer licht, omtrent deze zaak, noodig.

In verband met het bovenstaande werden van de regeering verschillende inlichtingen gevraagd. Het spreekt vanzelf, dat het tegenwoordige Kabinet niet verantwoordelijk is voor eene in 1903 verleende decoratie, maar men vertrouwde, dat de regeering de Kamer zal willen inlichten omtrent de wijze, waarop ten aanzien van het verleenen van decoraties in het algemeen gehandeld pleegt te worden en van wat naar haar weten bij het verleenen van bedoelde decoratie is geschied. Ook wenschtte men, dat zij haar oordeel zou uitspreken over de vragen van politiek beleid, waartoe het gebeurde aanleiding geeft. Men herinnerde hierbij, dat de minister van financiën zich in 1868 bereid verklaarde inlichtingen te verstrekken omtrent de redenen, waarom de uitgaven voor decoraties onder het bewind zijns ambtsvoorgangers het daarvoor toegestane crediet hadden overschreden. (Handelingen 1868-69 blz. 261 en vlg.) en dat het ministerie Röell in 1894 aan de Eerste Kamer stukken overlegde, waaruit bleek, welke motieven het vorige Kabinet ertoe hadden geleid, ontbinding der Kamer raadzaam te achten [Handelingen Eerste Kamer 1894, bladz. 25—29.]

De inlichtingen, welke gevraagd werden, waren de volgende:

1o. Welke zijn de regels, welke bij het verleenen van decoraties aan ingezetenen plegen gevolgd te worden? Van welke autoriteiten worden daarbij informaties gevraagd? Is bij de decoratie van den heer R. Lehmann de gebruikelijke weg gevolgd? Gaarne zou men de ter zake daarvan uitgebrachte ambtelijke adviezen aan de Kamer overgelegd zien.

2o. Welke regels gelden ten aanzien van de vraag, tot het ressort van welken minister de voordracht tot toekenning eener decoratie behoort?

3o. Komt het meer voor en acht de regeering het oorbaar, dat door een minister de weg wordt aangewezen, door het volgen waarvan iemand aanspraak zal kunnen maken op een ridderorde?

4o. Acht de regeering het in overeenstemming met goede politieke zeden, dat een minister geld aanneemt voor eene partijkas en op de in de verklaringen van dr. Kuyper vermelde wijze over regeeringsaangelegenheden correspondentie voert met iemand, die geenerlei officieele positie bezit?

5o. In verband met de verklaring van dr. Kuyper, dat de heer E. A. Lehmann niet op een lijst betreffende het verleenen van decoraties kon geplaatst zijn, omdat zoodanige lijst door het Kabinet, dat aftrad, niet „gearresteerd" was, werd verder de vraag gesteld, of voor het aftreden een voorloopige lijst werd opgemaakt en zoo ja, of de naam van genoemden persoon daarop voorkwam.

Algemeen was men van hen die aan de zijde van dr. Kuyper staan van oordeel, dat de uitdrukkelijke verklaring van dr. Kuyper, dat er geen verband bestaat tusschen het verleenen der decoratie en het aannemen van geld voor verkiezingsdoeleinden geloofd behoort te worden tot dat het tegendeel gebleken is. Dat het bewijs van het tegendeel uit zijne verklaringen afgeleid zou kunnen worden, werd dezerzijds ontkend. Voorts was men van oordeel dat hetgeen de heer Lehman voor de krijgsgevangen Nederlanders en voor de kerk te Colombo deed, het verleenen der decoratie alleszins rechtvaardigt. Verscheidene leden achtten het overigens gewenscht, dat dr. Kuyper de nadere inlichtingen, die hij toegezegd heeft niet langer achterwege zou houden.

Naar aanleiding van het geopperde denkbeeld, dat de regeering een onderzoek zou instellen werd verder opgemerkt, dat zij zich met deze zaak alleen kan inlaten voorzoover er sprake zou kunnen zijn van eenig ambtsmisdrijf en voor zoover betreft het verstrekken van inlichtingen aangaande het verleenen dér decoratie.

Voorl. Verslag.

Buitenland.

Spanje.

Van den nieuwen Spaanchen premier mag zonder overdrijving worden beweerd dat hij zijn eerste jeugd gepasseerd is — Moret heeft n.l. den leeftijd bereikt van 71 jaren. Reeds vijfmaal was hij minister en tweemaal daarvan premier. Hij behoort tot de oude garde van Sagasta en zal — zooals voor de hand ligt— onder de pressie der anti-clericale partijen en met behulp van Perez Caballero den oud-gezant bij het Quirinaal, niet nalaten opnieuw zijn wetsontwerp in te dienen op de Vereenigingen, een ontwerp geheel geschoeid op Fransche leest en dus gericht tegen de kloosterorden en de Kerk. Drie jaar geleden kostte dit ontwerp Moret het ministerieele leven!..

De „Osservatore" over het antwoord der Fransche regeering.

In het jongste nummer van de „Osservatore Romano" wordt de circulaire besproken van den minister van openbaar onderwijs, waarin het bekende antwoord der regeering op den brief der bisschoppen vervat is.

„De opdracht aan de meesters, zoo schrijft het blad, om zich niet te storen aan vreemden invloed, lijkt ons uit te gaan van de valsche veronderstelling, dat de bisschoppen een inmenging hebben gepoogd op de gewoonlijk neutraal genoemde maar inderdaad atheïstische scholen.

„De bisschoppen hebben echter slechts aan de Katholieke ouders aanbevolen hun kinderen ver te houden van die scholen, vol gevaren voor het geloof. Het gaat er dus niet om kinderen, die de neutrale scholen bezoeken, eenige boeken te verbieden en het gebruik aan anderen toe te staan. De Katholieke ouders moeten alleen hun kinderen niet naar scholen sturen, die niet waardig zijn door Katholieke kinderen te worden bezocht of waar verboden boeken gebruikt worden. Er is dus geen sprake van een tusschenkomst op het gebied der school"

Advertentien.

INGEZONDEN MEDEDEELINGEN.

El Petroleo ó Aceite de alumbrar y quemar no es un alimento.

La mejor manera de tomar el aceite de hígado de bacalao es en la forma de emulsión, por ser así más fácilmente absorbido por el estómago; de todas las emulsiones conocidas, la *Emulsión de Scott* es universalmente considerada como la más perfecta y la más eficaz, no solamente por la pureza del aceite y de los demás ingredientes, que se emplean en su elaboración, sino porque *es la única emulsión que no se seaura, que no se enrancia, que no contiene substancias que irriten ó inflamen el estómago* y porque en una palabra es el alimento más concentrado y sáu asimilable que conocen lo médicos para combatir todas a la formas de debilidad orgánica, para purificar la sangre y como un suxiiiar indispensable para las personas afectadas de tisis, de escrófula, de raquitismo y otras dolencias crónicas

Como se ha pretendido por algunos industriales recomendar el aceite de petroleo como un sustituto del aceite de hígado de bacalao, debemos advertir por el bien de los mismos enfermos, que el aceite de petroleo es una substancia mineral, que si se usa internamente es expelida íntegra por las evacuaciones intestinales, causando á la larga inflamación de las vías digestivas.

Carece por lo tanto de la propiedad esencial de todo alimento, la de ser asimilable y volverse parte de los tejidos orgánicos y no puede ni remotamente compararse con el aceite de hígado de bacalao, cuya propiedad de nutrir y fortalecer los organismos débiles lo han hecho tan necesario y tan justamente apreciado en todo el mundo.

***

Studie aan Nederlandsche Hoogescholen en Rijk-Inrichtingen van Onderwijs.

Aan degenen die inlichtingen wenschen betreffende de studie aan de volgende Nederlandsche Hoogescholen en Rijks—Inrichtingen van onderwijs worden deze kosteloos verstrekt door de volgende commissie voor inlichtingen, samengesteld door de Studenten—Afdeelingen van het Algemeen Nederlandsch Verbond:

Voor de Rijks—Universiteit te Leiden en voor algemeene inlichtingen:
W. H. van Helsdingen, Hooge Rijndijk 18, Leiden.

Voor de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam:
J. R. Kollewijn, Ruischstraat 10, Amsterdam.

Voor de Vrije Universiteit te Amsterdam:
D. Rumpff, Keizersgracht 162, Amsterdam.

Voor de Rijks—Universiteit te Utrecht:
J. Baart de la Faille, Mariaplaats 18, Utrecht.

Vooe de Rijks—Universiteit te Groningen:
A. C. J. A. Greebe, Joz. Israëlstraat 95a, Groningen.

Voor de Technische Hoogeschool te Delft:
W. M. Roessingh van Iterson Koornmarkt 65, Delft.

Voor de Rijks—Veeartsenijschool te Utrecht:
De Secr. van het Veterinair Studenten Corps „Absijrtus", adres Rijks—Veeartsenijschool te Utrecht.

Voor de Rijks—Hoogere Land— Tuin— en Boschbouwschool en de Rijkslandbouwschool te Wageningen:
De Secr. der Vereeniging studiebelangen te Wageningen.

Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO